

voorschriften opgenomen in de Archiefregeling archief te complex?

geslagen. Steeds meer bedrijven en overheden maken immers gebruik van de cloud. Los van alle privacyproblematiek die hiermee ontstaat, vormt deze ontwikkeling voor de IT'er een extra uitdaging.

Eisen

Ook vanuit andere wet- en regelgeving worden eisen gesteld aan digitale archieven. Zoals bekend geeft de Wob iedere burger de gelegenheid meer inzicht te krijgen in het overheidshandelen en zo deel te nemen aan de democratie en de overheidsbesluitvorming. De Wob is ook van toepassing op archieven van overheidsorganen zo lang de gegevens nog niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, zoals het Nationaal Archief. Om te kunnen voldoen aan een Wob-verzoek, is het dan ook noodzakelijk dat een volledig overzicht van alle aanwezige informatie voor handen is. Onleesbare bestandsformaten, verouderde gegevensdragers en gegevens in de cloud kunnen het voldoen aan de Wob-plicht echter aanzienlijk compliceren.

De verplichting tot verwijdering van gegevens vloeit niet alleen voort uit de archiefwetgeving, maar ook uit de privacywetgeving. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bepaalt: 'Persoonsgegevens worden niet langer bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.'

De Wbp maakt een uitzondering voor persoonsgegevens die voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden bewaard. Deze gegevens mogen in beginsel wel langer bewaard worden. Volgens het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) valt ook 'archivering' onder deze noemer. Wel bepaalt de Wbp dat voorwaarde is dat de verantwoordelijke 'de nodige maatregelen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de desbetreffende gegevens uitsluitend voor deze specifieke doeleinden worden gebruikt.' Wat dit praktisch inhoudt, is onduidelijk. Mogelijk dat met rol- of taakgebaseerde toegangsrestricties al een deel van dit probleem kan worden ondervangen. In de praktijk zal het vaak (wederom) aan de IT'er worden overgelaten hier nadere invulling aan te geven.

Uit de wet volgt dat niet alle persoonsgegevens gearchiveerd mogen worden. Dit geldt temeer als het gaat om 'tot individuele personen herleidbare gegevens'. 'Anonimisering is de oplossing', stelde het CBP vorig jaar in een publicatie. Maar ook een combinatie van geanonimiseerde gegevens kan weer herleidbaar zijn tot een individueel persoon en daardoor een persoonsgegeven vormen. Bovendien is de vraag op welk moment de anonimisering moet plaatsvinden.

Tips

Tips voor de IT-professional: hoe hij om kan gaan met de soms achterhaalde archiefwetgeving:

- Breng de aanwezige bestanden goed in kaart; vergeet hierbij niet 'de cloud'.
- Zoek aansluiting bij algemene normen (OAIS/ISO/NEN).
- Maak gebruik van duurzame gegevensdragers.
- Gebruik open standaarden (vooralsnog vooral PDF/A).
- Zorg dat bestanden na archivering niet aangepast kunnen worden.
- Bouw archiveringssystemen dusdanig, dat op het moment van archivering kan worden ingesteld wanneer bestanden vernietigd of geanonimiseerd worden ('privacy by design').
- Zorg voor rol-gebaseerde toegangsrestricties tot het archief.
- Maak gebruik van begrijpelijke meta-tags.

miseerde gegevens kan weer herleidbaar zijn tot een individueel persoon en daardoor een persoonsgegeven vormen. Bovendien is de vraag op welk moment de anonimisering moet plaatsvinden.

Archief 2020

De overheid lijkt digitale archivering de laatste jaren te stimuleren. Zo heeft de wetgever het per 1 januari 2013 voor overheidsorganen eenvoudiger gemaakt om bestaande papieren archieven te vervangen door digitale. Ook het Nationaal Archief maakt digitale archivering steeds meer de norm. Opvallend is dan ook dat de regelgeving met betrekking tot het digitale archief summier is, in tegenstelling tot de talloze (vaak zeer gedetailleerde) wettelijke eisen die aan papieren archieven worden gesteld. Aan alle onduidelijkheid lijkt de overheid (terecht) een einde te willen maken. Zo hebben minister Bussemaker (OCW), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afspraken gemaakt om het archief van de overheid toegankelijker en duurzamer te maken. De minister van OCW heeft in dit kader 9 miljoen euro ter beschikking gesteld, teneinde de archiefsector te innoveren. Concreet is in 2013 het project 'Archief 2020' geïnitieerd door voornoemde partijen. Archief 2020 is een innovatieprogramma dat speciaal is ingericht op 'toekomstvaste' archieven. Door het maken van landelijke afspraken over digitale duurzaamheid en toegankelijkheid van overheidsinformatie, door het stimuleren van pilots en proefprojecten en het bevorderen van de samenwerking en kennisdeling tussen archivariissen en informatieprofessionals, zal worden getracht de ontstane onduidelijkheid op te lossen. Tot die tijd blijven vooral kleinere overheidsorganen zonder gespecialiseerde digitale archivariissen met veel vragen zitten en zal het (vooral) aan de IT'er zijn praktische oplossingen te vinden. Zelfs in een tijd van 'too much information' bestaat dus niet op iedere vraag een pasklaar antwoord. <<

Natascha van Duuren is partner-advocaat en Willem Balfort advocaat bij de Clercq Advocaten Notarissen. Zij zijn gespecialiseerd in IE/IT/Privacyrecht.

